Factcheck

FACTCHECK: hoeveel landbouwgrond wordt herbestemd voor welke doeleinden?

Factcheck

“Landbouwgrond verandert veel vaker in tuinen of weiden voor paarden of pony's dan in natuurgebied”, kopt VRT NWS dinsdag nadat de discussie over landbouwgrond oplaaide. “Van de 43.000 hectare grond bestemd voor landbouw verdween in tien jaar 23.000 hectare als grond bestemd voor "vertuining" of "verpaarding". Een statement dat het vuur in de pan doet slaan.

6 FEBRUARI 2024 – LAATST BIJGEWERKT OM 7 FEBRUARI 2024 9:37

Jozefien Verstraete

Lees meer over:
grond
boerenprotest

Tijdens de protesten gaven veel landbouwers aan dat grond een grote bezorgdheid is voor hen. Landbouwgrond is felbegeerd in Vlaanderen en ook zeer duur. Een extra grote frustratie bij de landbouwers rijst bij dit issue wanneer landbouwgrond wordt opgekocht voor natuurdoeleinden. Dit gebeurt veelal door de Vlaamse overheid via het Agentschap Natuur en Bos (ANB) of door Natuurpunt dat gesubsidieerd wordt door de overheid. “Het is toch al te zot dat we belastinggeld geven en daardoor de situatie nog moeilijker maken,” reageerde eerder viceminister-president Gwendolyn Rutten (Open Vld).
Dinsdag zette cd&v de grondproblematiek op de agenda om te bespreken tijdens het overleg tussen de landbouworganisaties en de Vlaamse regering. “Landbouwgrond moet in handen blijven van landbouwers. We willen niet meer dat er in ruimtelijke procedures nog landbouwgrond wordt omgezet naar een andere bestemming. Er mag ook geen belastinggeld gaan naar de aankoop van landbouwgrond. Ook niet door ANB of door de Vlaamse Landmaatschappij”, aldus cd&v-voorzitter Sammy Mahdi in De Ochtend op Radio 1.

Landbouw versus natuur

In de loop van de dag verhitte de discussie in sneltempo. Zo stelde Natuurpunt dat natuur de landbouwgrond niet opslokt en dat het de natuur vooral uitbreidt op gronden die voor landbouw minder geschikt zijn, zoals natte graslanden in beekvalleien, schrale heidegronden of oude bossen. "We proberen de versnipperde natuurgebieden te verbinden, zodat ze minder kwetsbaar zijn en kunnen fungeren als klimaatbuffer bij droogte en overstromingen", aldus Jos Ramaekers, diensthoofd beleid bij Natuurpunt.

nieuws

650 hectare landbouwgrond wordt natuur in Vallei van Kleine Nete en Aa

11 JANUARI 2024

Hij wijst er ook op dat de voedselzekerheid niet in het gedrang komt. "Met 47 procent van Vlaanderen in landbouwgebruik is dat haast onmogelijk, ook niet als er een paar procenten naar natuur zouden gaan. Eén van de drukst bevolkte gebieden ter wereld wordt gebruikt als veestal. En wij zitten, letterlijk, in de stront. Voedselproductie is een noodzaak, maar de intensieve landbouw weegt te zwaar op de omgeving. De overmaat aan stikstof, kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen vervuilen onze lucht, bodem en waterlopen en wegen op onze gezondheid. Als je dan hoort dat veel landbouwers niet rondkomen, dan is het duidelijk dat de lusten niet opwegen tegen de lasten."

Vlaams minister van Omgeving Zuhal Demir (N-VA) riep ondertussen iedereen op om 'het hoofd koel te houden en van landbouw en natuur geen vijanden te maken'. Hierbij verspreidt de minister cijfermateriaal om alle geponeerde stellingen te objectiveren en laat de minister in een persbericht weten dat ze als bevoegd minister de collectief uitgesproken ambitie om natuur meer plaats te geven, uitvoert. "In de huidige redenering van cd&v kan je landbouwgrond wel opofferen voor golfterreinen, paardenstallen en privé-projecten. Maar God verbiedde dat er een boom op wordt geplant", voegt ze er nog aan toe. "Ik roep op om het hoofd koel te houden en de feiten te bekijken."

Keep calm en factcheck

VILT volgt de raad van minister Demir graag op en zet de cijfers en de feiten op een rij. Vlaanderen telde vorig jaar op 1 januari 783.000 hectare grond met landbouwbestemming en 175.600 hectare met een groene bestemming, waarvan 130.600 hectare natuur en 45.000 hectare bos.

Sinds 1997 heeft Vlaanderen een Ruimtelijk Structuurplan opgemaakt om een visie te ontwikkelen over de open ruimte in Vlaanderen. Het structuurplan werd voor de laatste keer gedeeltelijk herzien 14 jaar geleden. Het plan heeft heel wat in zijn mars en vormt een belangrijk fundament van het ruimtelijk beleid. Zo bevat het Vlaams Ruimtelijk Structuurplan de afbakening van 750.000 hectare landbouwgrond als doelstelling. Ook stelt het plan een afbakening van 150.000 hectare natuurverwevingsgebieden voorop, waarvan maximaal 70.000 hectare zich in het agrarisch gebied mag situeren. Tenslotte wordt ook 53.000 hectare voorzien voor bos.

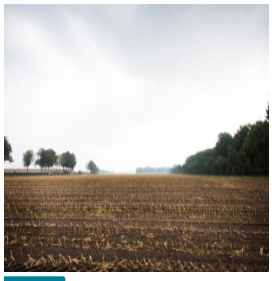

nieuws

1 op 3 opgekochte gronden door ANB was landbouwgrond in 2022

23 APRIL 2023

In 2009 werd beslist welke gronden voor landbouw moesten gevrijwaard blijven. Zo werd 538.000 hectare landbouwgebied op de gewestplannen aangeduid als Herbevestigd Agrarisch Gebied (HAG). De rest werd aangeduid als 'niet-herbevestigd agrarisch gebied'. De bestemming hiervan wordt door de Vlaamse overheid vastgelegd via Ruimtelijke Uitvoeringsplannen. Zoals het zich al voordeed in de praktijk wil HAG niet zeggen dat deze gronden niet kunnen herbestemd worden. Zolang de HAG-gronden gecompenseerd worden door omzetting van zonevreemde landbouw (bijvoorbeeld in een woongebied) naar agrarisch gebied, is het juridisch mogelijk om HAG-gronden te herbestemmen.

De Vlaamse regering heeft in deze legislatuur verschillende herbestemmingen van landbouwgrond via Gewestelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen doorgevoerd. Daarbij werd netto ongeveer 2.800 hectare agrarisch gebied herbestemd naar natuur, industrie, wonen,... Hier gaat het niet louter over HAG-gronden maar het volledige agrarisch gebied. Van de 2.800 hectare in agrarisch gebied kocht de Vlaamse overheid via ANB 1.428 hectare aan, waarvan 484 hectare in een SBZ-zone ligt. SBZ of Speciale Beschermingszone is de officiële naam voor een Natura 2000-gebied. Vlaanderen heeft in SBZ-gebied tot doel om een gunstige staat van instandhouding te bereiken van de plaatselijke habitats tegen 2050.

In totaal kocht ANB sinds 2019 4.268 hectare gronden aan, 30 procent van de aankoop ging dus over gronden in agrarisch gebied.

> **Stellen dat landbouwgrond een nieuwe bestemming krijgt door het te vertuinen en verpaarden is niet correct. Deze gronden blijven hun agrarische bestemming hebben en gaan hierbij ook niet verloren voor de landbouw**
>
> Stijn Verbist - Advocaat

Semantiek

Er heerst in de discussie over grond ook een verwarring tussen grond die gebruikt wordt voor landbouw en grond met een agrarische bestemming. Het Landbouwrapport 2024 geeft aan dat van alle landbouwers die een verzamelvraag moesten indienen, 674.500 hectare grond in landbouwgebruik is. Daarvan ligt 599.500 hectare in een agrarische bestemming. Dit wil zeggen dat van de 783.500 hectare die bestemd is voor landbouw, 599.500 hectare (76,5%) gebruikt wordt voor landbouw. 184.000 hectare (23,5%) wordt dus niet gebruikt voor landbouwdoeleinden.
Voorbeelden van niet-landbouwdoeleinden in agrarisch gebied zijn onder meer voetbalvelden, woningen met tuinen, of paardenhouderij. Deze laatsten zijn gekend als de fenomenen van verpaarding en vertuining. Dit komt voor wanneer een landbouwbedrijf stopt en de grond met of zonder hoeve wordt gekocht door een eigenaar die de hoeve als huis inricht en de lap grond vervolgens als paarden- of hobbyweide gebruikt. Hierbij wordt geen overheidsgeld gebruikt maar privaat geld. Verpaarding jaagt de prijs van de landbouwgrond de hoogte in want er is zowel een rush op leegstaande hoeves als op landbouwgrond. Menig landbouwers verkopen door de hoge prijzen dan ook graag hun hoeve aan residentiële eigenaars in de plaats van deze door te verkopen aan landbouwers.
Zeer belangrijk hierbij is dat de grond waarop verpaard of vertuind wordt, wel nog steeds een agrarisch bestemming heeft. Grond kan geen bestemming "vertuining" of "verpaarding" hebben zoals VRT NWS het schrijft. “Stellen dat landbouwgrond een nieuwe bestemming krijgt door het te vertuinen en verpaarden is bij deze niet correct”, bevestigt ook advocaat Stijn Verbist. “De gronden gaan hierbij ook niet verloren voor de landbouw."

Uitgelicht

Landbouwgronden duurder en kleiner in 2023

nieuws

De prijs van landbouwgrond is de afgelopen vijf jaar met nagenoeg een kwart gestegen. Dat blijkt uit de nieuwe Landbouwbarometer van de Federatie van het Notariaat (Fednot). I...

25 AUGUSTUS 2023

Lees meer

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada